

درباره پژوهشگر

یحیی میرحسینی

رتبه: شایسته تقدیر بخش جوان

تحصیلات: دکتری

عنوان اثر: الگوهای گفتمانی تصرف در حدیث نزد قضاص

YAHYA MIRHOSEINI

Rank: Commendable in the Young Section

Degree: PhD

Research Title: Discursive Models of Manipulating Hadith by Qussās

یحیی میرحسینی در سال ۱۳۶۴ در شهر یزد به دنیا آمد و بعد از دریافت مدرک دپلم، در دانشگاه امام صادق (ع) پذیرفته شد و مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری خود را در آن دانشگاه به پایان رساند. وی پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود را با عنوان «تحلیل و نقد رویکرد تفسیر عرفانی جدید امامیه؛ با تأکید بر آثار تفسیری کیوان قزوینی، صفایی حائری و بانوی اصفهانی» و رساله دکتری خود را با عنوان «الگوهای گفتمانی تصرف در حدیث نزد قضاص» به راهنمایی دکتر احمد پاکتچی به رشته تحریر درآورد. ایشان هم‌اکنون به عنوان عضو هیئت علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد یزد به تحقیق، پژوهش و تدریس مشغول است و ریاست دانشکده الهیات و معارف اسلامی آن دانشگاه را برعهده دارد. از دکتر میرحسینی مقالات متعددی در مجلات معتبر منتشر شده است. برخی از این مقالات عبارتند از: «بازشناسی شخصیت و رفتار اجتماعی قضاص»، «نقد و ارزیابی تفاسیر عرفانی متأخر امامیه»، «نقد و بررسی حدیثی در فضیلت ایرانیان»، «بازشناسی کارکرد اجتماعی حرفه قضاص در سده‌های نخستین اسلامی؛ کوششی برای تحلیل زبان‌شناسانه تاریخ یک انگاره»، «تحلیل و بررسی روش تفسیری کیوان قزوینی» و «تاریخ انگاره امت وسط و مقایسه آن با برساخت‌های معنایی واژه».

چکیده اثر

در کتب رجال و تراجم سده‌های مقدم و میانه هجری، در کنار یادکرد از اصناف مختلف علما همچون فقهاء، محدثان و متکلمان، از گروهی به نام «قضاص / قضاصین» سخن به میان می‌آید که برجسته‌ترین فعالیت‌شان، سخنوری و نقلی برای عموم مردم بوده است. در سخنوری‌های قضاص، نقل حدیث و روایت نقش تعیین‌کننده‌ای داشته است؛ افزون بر آنکه حرفه قضاص اقتضا می‌کرد برای عموم مردم از سخنان پیامبر (ص)، صحابه و معصومین (ع) سخن گفته شود، قضاص اندیشه‌های خود را نیز در قالب روایات درمی‌آوردند. این گروه، نفوذ گسترده‌ای در میان عموم مردم داشتند و بر علوم تفسیر، حدیث و اندیشه‌های اخلاقی و جریان و عطف اثرگذار بودند؛ گروهی که به‌رغم جمعیت زیاد و نفوذ گسترده، کمتر مورد توجه حدیث‌پژوهان معاصر قرار داشته است. در این اثر، نوع نگاه قضاص به حدیث و قواعد مربوط به دریافت و نقل روایت تبیین شده و آنگاه نشان داده شده که این گروه چه نقشی در جعل حدیث داشته‌اند و انگیزه آنها و بسترهای این جعل چه بوده است. نتیجه این پژوهش نشان می‌دهد که قضاص نقش بسیار مهمی در جعل حدیث داشته‌اند تا آنجا که برخی معتقدند مهم‌ترین جعل‌ها از سوی این گروه بوده است. انگیزه‌های مختلف صنفی، قومی و فرقه‌ای، اقتصادی، سیاسی و... آنان را به وادی وضع حدیث به اشکال مختلفی چون ورود افکار غیر اسلامی به روایات، توجیه و حمایت از باورهای خود، جعل سلسله سند، اغراق و بزرگ‌نمایی در روایات صحیح، جعلیات در حوزه ترغیب مردمان به کار نیک و ... سوق داده است.

